

İŞ KAZASI

- **ILO'YA GÖRE İŞ KAZASI**

ÖNCEDEN PLANLANMAMIŞ, BİLİNMEYEN VE KONTROL ALTINA ALINAMAMIŞ OLAN ETRAFA ZARAR VEREBİLECEK NİTELİKTEKİ OLAYDIR.

WHO-DÜNYA SAĞLIK ÖRGÜTÜNE GÖRE İŞ KAZASI

ÖNCE DEN PLANLANMAMIŞ,
ÇOĞU KİŞİSEL YARALANMALARA,
MAKİNELERİN VE ARAÇ GEREÇLERİN ZARARA
UĞRAMASINA,
ÜRETİMİN BİR SÜRE DURMASINA
YOL AÇAN BİR OLAYDIR.

İş Kazası

A- İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen veya ruhen özüre uğratan olaydır:

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle,
- c) Sigortalının, işveren tarafından görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emziren kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş gelişi sırasında.

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ KANUNU

İŞ KAZASI

Tanımlar Md.4 :

Önceden planlanmamış, ölüme, hastalanmaya, yaralanmaya **veya iş ekipmanlarının zarara uğramasına veya üretim kaybına yol açan olay..**

İŞ KAZALARI:

- 15 saniyede dünyada iş kazalarından 1 işçi ölmektedir.
- 15 saniyede dünyada 160 işçi iş kazasına uğramaktadır.
- Her gün dünyada 6300 işçi iş kazalarına uğramakta veya meslek hastalığına yakalanmaktadır.
- Her yıl dünyada 2.3 milyon işçi iş kazaları sonucunda ölmektedir.
- Her yıl dünyada 317 milyon iş kazası olmaktadır.
- 2010 yılında ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu ölenlerin sayısı 1454 dır.
- 2010 yılında ülkemizde iş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu iş göremez duruma düşenlerin sayısı 2085 kişidir.
- 2010 yılında ülkemizde kayıtlı olan iş kazalarının sayısı 62.903 dır.

(İş Güvenliği, Prof. Dr. Abdulvahab Yiğit)

Kabul: İş kazalarının %98'i önlenabilir ve %2'si önlenemez kazalardır.

İş kazalarının %88'inin nedeni çalışanların **güvensiz hareketleridir**,
güvensiz koşullar %10,
nedeni bilinmeyen ise %2 dir.

İş Sağlığı ve İş güvenliğinin Amaçları:

1. Çalışanları Korumak

İş sağlığı ve güvenliği çalışmalarının ana amacını oluşturur. Çalışanları işyerinin olumsuz etkilerinden korumak, rahat ve güvenli bir ortamda çalışmalarını sağlamak, başka bir ifade ile çalışanları iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı koruyarak ruh ve beden bütünlüklerinin sağlanması amaçlanmaktadır.

2. Üretim Güvenliğini Sağlamak

Bir iş yerinde üretim güvenliğinin sağlanması beraberinde verimin artması sonucunu doğuracağından özellikle ekonomik açıdan önemlidir. İşyerinde çalışan işçilerin korunmasıyla meslek hastalıkları ve iş kazaları sonucu ortaya çıkan iş gücü ve iş günü kayıpları azalacak, dolayısı ile üretim korunacak ve daha sağlıklı ve güvenli çalışma ortamının işçiye verdiği güvenle iş veriminde artma olacaktır.

3. İşletme Güvenliğini Sağlamak

İşyerinde alınacak tedbirler ile, iş kazalarından veya güvensiz ve sağlıksız çalışma ortamından dolayı doğabilecek makine arızaları ve devre dışı kalmaları, patlama olayları, yangın gibi işletmeyi tehlikeye düşürebilecek durumlar ortadan kaldırılacağından işletme güvenliği sağlanmış olur.

HUKUKİ SORUMLULUKLAR

İş Sağlığı ve Güvenliği ile Alakalı Kanunlar

- ❖ T.C. Anayasası: Madde 17, 50, 56, 60.
- ❖ 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu
- ❖ 4857 Sayılı İş Kanun
- ❖ 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu
- ❖ 5020sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanunu
- ❖ 3146 Sayılı ÇSGB Teşkilat Kanunu;

I-DEVLETİN SORUMLULUĞU

T.C. Anayasası;

- Türkiye Cumhuriyeti sosyal bir hukuk devletidir.
- Herkes yaşama hakkına sahiptir (Madde 17).
- Kimse yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz. Küçükler ve kadınlar ile bedenlen yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar (Madde 50).
- Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir (Madde 56).
- Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir (Madde 60).

3146 Sayılı ÇSGB Teşkilat Kanunu;

- Çalışma barışını sağlamak, çalışanları korumak, çalışma hayatını düzenlemek ve denetlemek.

II-İŞVERENİN SORUMLULUĞU:

İşverenlerin ISG ile ilgili olarak Kanunlar gereği sorumluluklarını üç ana başlık altında toplamak mümkündür.

- Hukuki ve idari yaptırımlar ve para cezaları (4857, 81 sayılı ILO Sözleşmesi, İş Teftiş Tüzüğü)
- Maddi ve Manevi Tazminatlar (SGK & Borçlar)
- Cezai sorumluluk (Ceza Kanunu)

HUKUKİ & İDARİ SORUMLULUKLAR

- İşverenlerin iş sağlığı ve güvenliği yönünden hukuki sorumluluğu 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77. maddesinde açıkça belirtilmektedir.
- 4857 sayılı İş Kanunu'nun 77-89 maddeleri “İSG Hükümleri”ni, 91-97 maddeleri “Çalışma Hayatının Denetimi ve Teftişi”ni, 98-108 maddeleri “İdari Ceza Hükümleri”ni,
- 5690 sayılı kanunla onaylanan “Sanayi ve Ticarete İş teftişi Hakkında 81 No’lu ILO sözleşmesinin 13 ve 17. Maddeleri, İş Teftiş Tüzüğü’nün 22. Maddesi idari ceza sorumluluğunu düzenler.

İşverenin Maddi ve Manevi Sorumluluğu

İşyerinde meydana gelebilecek herhangi bir kaza veya ortaya çıkacak meslek hastalığı durumunda, işveren iki ayrı kanun gereği maddi sorumluluk altında olmaktadır.

Bunlar;

- SGK mevzuatı (rücu) ile
- Borçlar Kanunu'dur (maddi ve manevi).

SGK Mevzuatı

SGK mevzuatına göre iş kazası halinde çalışana sağlanacak harcamalar Kuruma çok fazla yük getirdiğinden, Kurum, bu kazalarda eğer var ise işverenin veya üçüncü şahısların kusurlarını araştırır. Ve yapmış olduğu tüm masrafları kusurlu tarafa **rücu eder**. İşte böyle bir durumda işverenin kusurlu bulunması halinde maddi olarak sorumluluk söz konusu olur.

BORÇLAR KANUNU'NA GÖRE

İş göremezlik tazminatı (BK.46):

- İş kazası nedeniyle iş görme gücünde azalma olan veya iş göremez duruma düşen işçi iş göremezlik tazminatı davası açarak SGK tarafından karşılanmayan zararını işverenden isteyebilir.

Destekten Yoksun Kalma Tazminatı

- BK.45: Ölüm neticesi olarak diğer kimseler müteveffanın yardımından mahrum kaldıkları takdirde onların bu zararlarını da tazmin etmek lazım gelir.
- Destekten yoksun kalma tazminatı; Ölen işçinin iş görebilirlik çağında elde edeceği kazancından desteğine muhtaç olan yakınlarına ayırabileceği tutarın peşin ödenmesidir.

Manevi Tazminat

- BK.47: Hakim, hususi halleri nazara alarak cismani zarara duçar olan kimseye yahut, adam öldüğü takdirde ailesine manevi zarar nedeniyle adalete muvafık tazminat verilmesine karar verilebilir.

Türk Ceza Kanunu'na (TCK) Göre

- **Ceza;** olabilmesi için bir suçun olması gerekir,
- **Kasıt;** Suçun bilerek ve sonucun istenerek işlenmesi,
- **Taksir;** Suçun bilinerek fakat sonucun istenmeyerek işlenmesi,
 - Tedbirsizlik, dikkatsizlik, meslek ve sanatta acemilik, kanun nizam emir ve talimatlara uymama.

Taksirle Yaralama: (TCK Md.89)

- 3 ay – 1 yıl veya adli para cezası

Taksirle Öldürme: (TCK Md.85)

- 1 ölüm : 2-6 yıl
- 1 den fazla ölüm yada 1 veya birden fazla ölümle birlikte bir veya daha fazla yaralanma
2-15 yıl